

Katarzyna Sowa-Bacia, Artur Kubacki (red.) *Wybrane zagadnienia z glotto- i translodydaktyki 1*. Wydawnictwo Naukowe UP, Kraków 2018.

Recenzowana książka stanowi zbiór sześciu artykułów glotto- i translodydaktycznych. Mimo pozornie dużej rozbieżności tematycznej poszczególnych artykułów, cechą wspólną dla wszystkich z nich jest nie tylko praktycyzm, lecz także wskazówki dotyczące rozwijania kompetencji nauczycieli, które są niezbędne w procesie nauczania języka obcego lub przekładu pisemnego w różnych grupach wiekowych.

Monografię rozpoczyna artykuł glottodydaktyczny Katarzyny Sowy-Baci pt. „Błędy metodyczne w nauczaniu języka obcego w przedszkolu”, w którym autorka przedstawia wyniki hospitacji lekcji języka angielskiego i niemieckiego w wybranych przedszkolach, szukając odpowiedzi m.in. na pytanie, czy w placówkach tych stosowane są konkretne metody nauczania oraz czy przeprowadzana jest ewaluacja umiejętności nabywanych przez dzieci. Na podstawie badań autorka formułuje katalog błędów metodycznych w nauczaniu języka obcego w przedszkolu, do których zalicza nieprzestrzeganie prymatu rozwoju sprawności receptywnych przed produktywnymi, niewykorzystywanie dłuższych tekstów i niedostateczne wykorzystanie ruchu na lekcjach oraz zbyt dużą liczebność grup. Podsumowując autorka wskazuje na konieczność kształcenia odpowiednich kwalifikacji nauczycieli, które umożliwiłyby uniknięcie opisanych w artykule błędów metodycznych.

Renata Czaplikowska w swoim artykule „Kształcenie nauczycieli w nauczycielskich kolegiach języków obcych na przykładzie NKJO w Sosnowcu” podejmuje próbę podsumowania 25-letniej działalności Nauczycielskiego Kolegium Języków Obcych w Sosnowcu w kontekście efektów kształcenia nauczycieli języków obcych. Na wstępie autorka opisuje placówkę i kadre nauczycielską oraz realizację celów statutowych, następnie przedstawia sposób kształcenia kompetencji nauczycieli w tej placówce. W artykule nie brakuje również podstaw teoretycznych dotyczących koncepcji kształcenia czy kompetencji nauczycieli. Autorka podsumowuje zalety kształcenia nauczycieli w trzech sferach: w sferze organizacyjnej, dydaktycznej i zarządzania. Dzięki krytycznemu spojrzeniu na działania tej placówki zawarte w artykule wnioski bez wątplenia można potraktować jako cenne źródło wiedzy przy tworzeniu planów studiów. W mojej ocenie wartościowym uzupełnieniem artykułu mogłaby okazać się ocena absolwentów dotycząca przydatności umiejętności zdobytych podczas studiów w pracy zawodowej, gdyż jest to ważna kwestia przy ocenie jakości kształcenia (zob. G. Bryda/ M. Jelonek/ B. Worek 2010: 73). Jednakże często uczelnie nie mają możliwości nawiązania kontaktu z absolwentami po upływie paru lat od ukończenia studiów lub też absolwenci nie chcą wziąć udziału w takim badaniu.

W kolejnym artykule pt. „Lingwistyczne aspekty nauczania przedmiotu historia języka niemieckiego” autorstwa Sebastiana Duszy znajdziemy propozycję ćwiczeń

opracowanych do tłumaczeń fragmentu „Małego Księcia” na kilka niemieckich dialektów wraz z opisem celów dydaktycznych i możliwych trudności studentów. Zaletą artykułu jest załącznik z próbkami tekstu w omawianych dialektach, który może posłużyć nauczycielom jako inspiracja do przygotowywania własnych ćwiczeń. Autor podejmuje rozważania na ważny temat, jakim jest zapoznanie i zaciekawienie studentów tematyką dialektów, którym w procesie nauki języka niemieckiego na wcześniejszych etapach kształcenia poświęca się niezbyt wiele uwagi (por. S. Chudak/ M. Woźnicka 203 i nast.).

Kształceniu studentów poświęcony jest także artykuł Magdaleny Filar pt. „Kognitywny model Paula Kußmaula w dydaktyce przekładu pisemnego – od kreatywnego rozumienia do kreatywnego tłumaczenia”. Autorka dokonuje przeglądu koncepcji kognitywnych stosowanych w dydaktyce translacji ze szczególnym uwzględnieniem kognitywnego modelu Paula Kußmaula. Następnie podejmuje próbę prześledzenia kreatywnego myślenia językowego i procesu decyzyjnego początkujących tłumaczy na przykładzie translatów tekstów prasowych i turystycznych, nie opisując jednakże poziomu językowego grupy badawczej i stopnia jej przygotowania do wykonywania tłumaczeń. W swoim artykule autorka zwraca uwagę na konieczność nauczania początkujących studentów wnikliwej analizy semantycznej tekstu wyjściowego i identyfikacji problemów tłumaczeniowych. Na pochwałę zasługuje także wybór tekstów do przekładu, które będąc tekstami autentycznymi, zawierają elementy mogące sprawiać trudności także doświadczonym tłumaczom, takie jak gry językowe czy nazwy realiów.

Natomiast kolejny artykuł pt. „Sylwetka i kompetencje współczesnego nauczyciela akademickiego przekładu pisemnego” autorstwa Justyny Sekuły umożliwia wgląd w proces kształcenia tłumaczy od innej strony niż omówiona we wcześniejszym artykule. Autorka koncentruje się bowiem na oczekiwanych kompetencjach nauczyciela przekładu pisemnego, które sprzyjają efektywnemu nauczaniu przekładu. Zasadnicza część artykułu poprzedzona jest objaśnieniem terminu *kompetencja* oraz określeniem kompetencji tłumacza, gdyż autorka przyjmuje, że nauczycielem akademickim przekładu pisemnego powinna być osoba, która posiada doświadczenie translatorskie. Na podstawie ankiety przeprowadzonej wśród ponad pięćdziesięciu nauczycieli akademickich przekładu pisemnego z różnych państwowych uczelni wyższych z Polski autorka podejmuje próbę określenia sylwetki współczesnego nauczyciela oraz jego najważniejszych kompetencji.

Ostatni przyczynek dotyczy również kształcenia umiejętności translatorskich, jednakże na kolejnym etapie edukacyjnym, jakim jest kształcenie podyplomowe. Artur Dariusz Kubacki w swoim artykule pt. „Pozaakademickie kształcenie kandydatów na tłumaczy przysięgłych w Polsce” zwięźle opisuje egzamin państwowy na tłumacza przysięgłego i ośrodki kształcenia pozaakademickiego w Polsce i Europie. Następnie szczegółowo przedstawia ofertę szkoleniową stowarzyszeń tłumaczy (TEPIS i STP) oraz przedstawia wady i zalety kształcenia pozaakademickiego. Opracowane przez autora zestawienie oferowanych szkoleń umożliwia z jednej strony ustalenie zakresu umiejętności, które powinni lub chcą rozwijać tłumacze przysięgli w ramach doskonalenia zawodowego, z drugiej strony może stanowić podstawę do uzupełnienia

oferty o szkolenia z nowych zakresów tematycznych lub w nowych formach, jak np. e-learning.

Bez wątplenia zaletą monografii jest uwzględnienie wielu różnych aspektów z zakresu glottodydaktyki i translodydaktyki, dzięki czemu może ona być przydatna dla różnych grup odbiorców. Albowiem pozycja ta może inspirować nauczycieli do przemyśleń na temat rozwijania własnych kompetencji dydaktycznych i językowych, a tłumaczy do kształcenia swoich umiejętności translatorskich. Natomiast studenci, zarówno specjalności glottodydaktycznej, jak i translatorycznej, znajdą w niej cenne wskazówki ułatwiające im rozpoczęcie pracy w danym zawodzie.

Bibliografia

- Bryda, G./ M. Jelonek/ B. Worek (2010) *Jak skonstruować dobre narzędzie do ewaluacji jakości zajęć dydaktycznych? Refleksje praktyczne*, (w:) W. Przybylski/ S. Rudnicki Seweryn/ A. Szwed (red.), *Ewaluacja jakości dydaktyki w szkolnictwie wyższym. Metody, narzędzia, dobre praktyki*. Kraków, 51–77.
- Chudak, S./ M. Woźnicka (2016), *Gesichter des Deutschen in Lehr- und Lernmaterialien für Deutsch als Fremdsprache*, (w:) „*Studia Germanica Gedanensia*” 35, 196–212.

Magdalena ŁOMZIK

Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie/ Pedagogical University of Cracow

E-mail: magdalena.lomzik@up.krakow.pl, 